

el tòs pelat montcada

Un poblat murallat a un pas de València

RUTA DELS
IBERS
VALENCIA

Qui eren els ibers?

Els ibers van habitar la façana oriental de la península ibèrica entre els segles VI i II abans de la nostra era. Els trets culturals dels ibers variaven d'un territori a un altre. Els qui van habitar a la zona valenciana van ser denominats edetans i contestans per alguns viatgers i geògrafs grecollatins.

Constituïen una societat jerarquitzada, governada per una elit que organitzava l'explotació del camp i controlava les relacions comercials des de ciutats fortificades. La vida quotidiana es desenvolupava en cases on no sols es cuinava, menjava i dormia, sinó que també s'hi duïen a terme activitats artesanals i metal·lúrgiques, i fins i tot cultes als avantpassats i les divinitats.

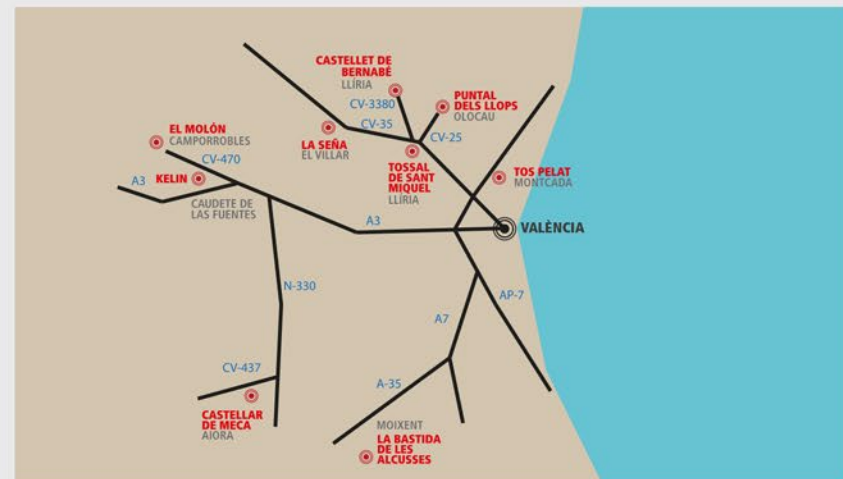

Pilar Mas Hurtuna

Amparo Perona Cervera

Jaciments de la ruta

Els ibers a Montcada

Com es va construir?

Hui són visibles dos panys de muralla, un que es correspon amb la muralla de la fundació de l'oppidum i que datem a mitjan segle VI aC, i un segon pany que amplia i reforça la primera muralla. Aquesta segona muralla la datem al final del segle V o principi del IV aC. A l'interior de la ciutat, la segona fase constructiva va fer taula rasa de les primeres cases, de manera que hui només és possible veure la configuració urbanística del segon moment. Tant les muralles com les cases documentades van ser construïdes amb una tècnica mixta consistent en un sòcol de maçoneria i un alçat superposat d'atovons. En alguns casos les parets estaven lluïdes amb algeps i, puntualment, ornamentades amb pintura mural, motius geomètrics a base de sanefes en roig i blau. Els sostres eren plans i estaven lleugerament inclinats cap al carrer o cap als patis interiors.

Com era la vida quotidiana?

Com en altres assentaments ibers, l'economia del Tòs Pelat era bàsicament agropecuària. Aquestes activitats s'evidencien, per la presència de restes abundants de fauna domèstica, llavors carbonitzades de cereals o vinya, i fins i tot de llegums. A diferència d'altres assentaments, ací es constata el consum de recursos marítims: s'han trobat abundants closques de mol·luscos i vèrtebres de peixos. Finalment, dins de les activitats quotidianes, el Tòs Pelat destaca per tindre contactes amb el comerç mediterrani, ja que fins al jaciment va arribar una gran quantitat d'àmfores de la zona de l'Estret de Gibraltar i d'Eivissa, a més de ceràmiques luxoses de Grècia.

Com va ser el seu abandó?

El Tòs Pelat va ser abandonat de manera pacífica a mitjan segle IV aC. Això es dedueix del registre material documentat; tot sembla indicar que en el moment de l'abandó es van emportar tots els objectes que pogueren ser útils en una nova ocupació. Un exemple significatiu d'aquest fet és que no hem trobat, fins ara, ni un sol instrument de ferro i que els recipients ceràmics trobats sempre estan incomplets. Les causes de l'abandó són un misteri però degueren ser molt variades, des de naturals fins a geopolítiques.

Descobreix el jaciment

És interessant veure la ciutat del Tòs Pelat com un lloc pròsper i ric on el comerç va poder ser la raó de la seua existència i també del seu final. L'assentament és de fàcil accés i va estar fortament defensat per una muralla potent. El recorregut de la visita condueix des de la muralla i les torres (1, 2, 3 i 7) fins a les cases (5 i 6) i a un carrer (4) del barri excavat.

1. Torre 1, segles VI-V aC.
2. Muralla 2, segles V-IV aC.
3. Torre 2, segles VI-V aC.
4. Carrer 1
5. Casa 1, segles V-IV aC.
6. Casa 3, segles V-IV aC.
7. Muralla 1, segles VI-V aC.

El Tòs Pelat va estar ocupat des del segle VI fins al IV aC. La ciutat o oppidum va tindre una extensió de 3 hectàrees i hi pogueren arribar a viure unes sis-centes persones. Tot i que encara queda molta superfície per excavar, sabem que va haver-hi carrers i places i que el barri de la muralla, la zona excavada fins ara, pogué estar habitada per un grup aristocràtic, la classe dominant, si es jutja per les dimensions de les cases documentades i pels objectes trobats.

L'equidistància respecte de les ciutats veïnes d'Arse (Sagunt) i Edeta (Llíria) i les dimensions del jaciment ens suggereixen que el Tòs Pelat degué ser un lloc autònom mentre va estar ocupat. A mitjan segle IV aC va ser abandonat definitivament, sense que per ara se sàpien les causes ni on es van traslladar els seus ocupants.

Juan Carlos Giménez Bixquert

Com arribar a

el tòspelat

Des de l'ermita de Santa Bàrbara de Montcada

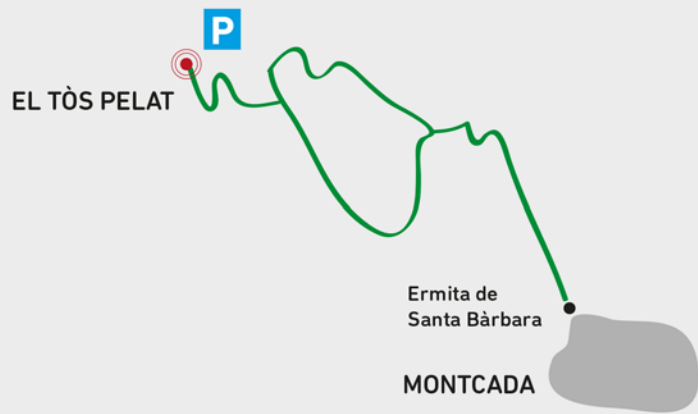
(Ruta Cavanilles):

30 minuts a peu

2,7 km de longitud

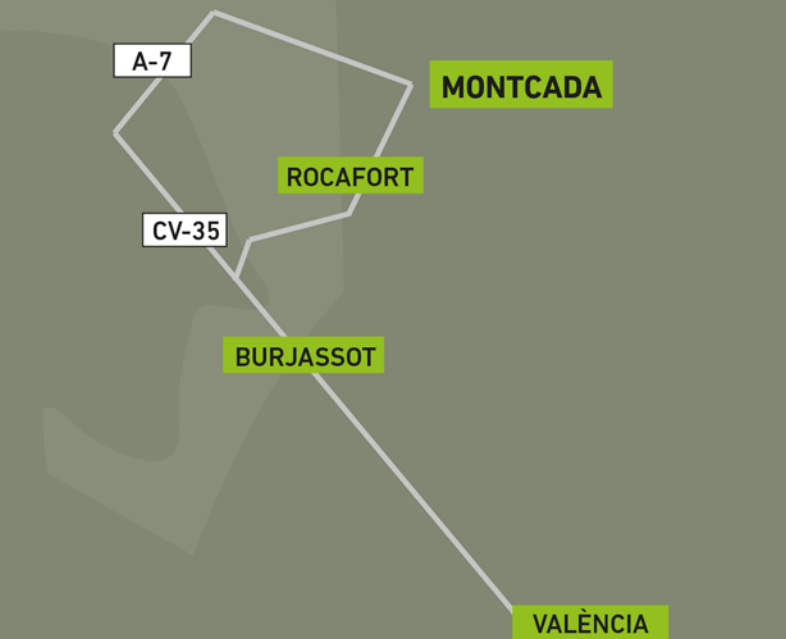
30 m de desnivell

També es pot accedir amb cotxe fins al peu del jaciment.

La ciutat ibera del Tòs Pelat, de Montcada, va ser edificada sobre un turó, amb trets d'altiplà, del vorell interior de la comarca de l'Horta Nord, a 92 m d'altitud. Es troba estratègicament situada a 9,5 km de la costa, a 17,5 km de l'antiga Edeta (Tossal de Sant Miquel, de Lliria) i a la mateixa distància d'Arse-Saguntum (Tossal del Castell de Sagunt).

En l'actualitat el paisatge a l'entorn del jaciment està molt transformat amb camps de cítrics, encara que fins a principi del segle XX predominaven els cultius de secà: vinyes, oliveres i garroferes. Malgrat tots els canvis, conserva vistes extraordinàries del vessant sud de la serra Calderona i del golf de València, des del Grau Vell de Sagunt fins al Montgó de Dènia.

VISITES GUIADES

Reserva prèvia

961 301 752
(telefonar de dilluns a divendres, de 18 a 20 h)
museu@moncada.es

Ajuntament de Montcada
Museu Arqueològic Municipal
C/ Major, 35
961 301 752 (museu)
961 390 716 (ajuntament)
www.moncada.es

Museu de Prehistòria de València
C/ Corona, 36. València
963 883 579
www.museuprehistoriavalencia.es

